

Voksne for Barn sitt høringsnotat til Prop133 L (20-21) – Ny barnevernslov

Voksne for Barn er en ideell medlemsorganisasjon som særlig arbeider med utfordringene knyttet til barns psykiske helse og oppvekstvilkår. Et av våre mål er å bidra til å hindre utenforskap og utjevne sosiale ulikheter både i barndommen og i et livsløp. Våre innspill til høringen av forslaget til ny barnevernslov er særlig rettet mot hvordan stortingets vedtak kan forbedre grunnlaget om barnets beste og barnets rett til medvirkning.

Vi anbefaler komiteen å lese våre tidligere merknader til departementets høring, som dere kan finne her: https://vfb.no/app/uploads/2019/07/horing_ny_barnevernlov.pdf

1. Generelle merknader

Voksne for Barn støtter i all hovedsak forslag til endringer i ny lov. Vi er fornøyde med at det nå kommer på plass et lovverk som slår fast at hensynet til barnets beste er et grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser som berører barn. Loven er i dette øyemed et skritt i riktig retning. Vi ser allikevel fortsatt noen problemer, både i det lovforslaget ikke tar inn over seg, og i noen konkrete lovbestemmelser vi vil komme tilbake til.

a.) Rettighetslov uten reaksjoner

Voksne for Barn etterspør hvordan brudd på Barnevernsloven skal følges opp med reaksjoner. Når loven nå er befestet som en rettighetslov, må brudd ha konsekvenser. Den eneste hjemlede sanksjonen i lovverket finner vi i §9-9 Formidling av fosterhjem, hvor den som overtrer forbudet i første ledd, straffes med bøter eller fengsel i inntil tre måneder.

Voksne for barn etterlyser reaksjonene ved brudd på andre forbudsparagrafer, som §10-5, eller ved manglende oppfyllelse av rettigheter.

b.) Barnevern som anbudstjeneste:

Voksne for Barn erkjenner at det faller litt utenfor høringen til denne saken, men når en så viktig sak om barnevernet skal behandles, velger vi å rette søkelyset mot en stadig voksende bekymring vi har. Voksne for Barn er bekymret for utviklingen av barnevernet under nåværende anbudsregime. Tjenestene barnevernet skal levere er inngripende, komplekse og skal dekke grunnleggende behov for de aller mest sårbare. Sårbarheten og risikoen ved at aktører kan gå konkurs eller tape i konkurransen går hardest ut over barna. Vi ser store problemer med et anbudsregime som behandler sårbare barn og unge som om de var en kommersiell vare.

Konsekvensene av tiltakene barnevernet kan iverksette er alvorlige ovenfor barn og familier. Da dette er de mest sårbare barna vi har i Norge, mener Voksne for Barn at alvorlighetsgraden tilsier at det offentlige skal ha det fulle og hele ansvaret for tjenestene i barnevernet. Det må aldri være tvil om tiltakene er tatt ut ifra et hensyn til barnets beste, som loven legger opp til, eller en tankegang om økonomi og profitt som anbudssystemet bygger opp under.

2. Lovspesifikke merknader

a.) § 1-4 Barns rett til medvirkning

Voksne for Barn er glade for den tydelige befestningen i lovens § 1-4, og stadfestingen om at barns rett til medvirkning gjelder i hele beslutningsprosessen og for alle forhold som vedrører barnet.

Voksne for Barn mener at lovens vektlegging av økt systematisk planarbeid og styrking av barn og foreldres rettssikkerhet også er virkemidler for å sikre medvirkning. Mange barn og unge trenger også hjelp og støtte for å kunne danne seg, og uttrykke egne meninger og synspunkter. Dette ligger også til barnevernets ansvarsområde.

Medvirkning må også særskilt sees i sammenheng med §7-3 og kapittel 8.

Vi mener barn og unges medvirkning må defineres tydeligere og mer gjennomgående, og gjerne forskriftsregulert slik §14-13 legger opp til for barns medvirkning i saker for nemnda.

b.) § 6-2 Vedtak om plassering i atferdsinstitusjon uten samtykke

Det fremgår av merknad til denne bestemmelsen at et av tilleggsvilkårene for at et barn kan plasseres i atferdsinstitusjon uten samtykke, er at barnet har ugyldig skolefravær. Vilkåret er ikke nærmere begrunnet. Voksne for Barn ber ugyldig skolefravær som tilleggsvilkår for plassering i atferdsinstitusjon uten samtykke, enten begrunnes nærmere eller strykes.

c.) Kap. 12 og 14, Barns klageadgang – lovens svakhet

Voksne for Barn anser barns klageadgang og medvirkningsrett som lovens klare svakhet. Dagens klageregler for barnevernetsbarn er verken tilstrekkelige, effektive eller kjente nok. Barn i barnevernet sin klageadgang har vært løftet som prioriteringssak fra denne regjeringen i en årrekke. Voksne for Barn er skuffet over mangelen på oppfølging av dette punktet i forslaget til nytt lovverk. Prinsipper om barnets beste og barns rett til medvirkning har ikke fått gjennomslag når det gjelder barnevernetsbarnas selvstendige klagemuligheter. Barn har rett til nødvendige barnevernstiltak når vilkårene for tiltaket er oppfylt. Fylkesmannen er klageorgan og avgjørelsene er endelige. De kan rettslig prøves i tingretten. Klagesystemet i lov om barnevern er lite barnesensitivt og lite tilgjengelig for barn.

Voksne for Barn mener det må opprettes et eget landsomfattende lavterskels klageorgan for barnevernetsbarn. Dette vil gi like rettigheter for alle barn som mottar tiltak fra barnevernet til å klage uansett bostedsfylke. Klageorganet bør hjemles i barnevernloven, og erstattes av det nye klageorganet. Dette bør organiseres som et frittstående forvaltningsorgan, og informere om rettigheter, gi råd om utforming av klager, behandle klager fra barn og foreldre og presentere saker anonymt etter avgjørelsen.

Det må dokumenteres hva som er barnets mening, og hvilken vekt den er tillagt. Det må også fremgå hvordan barnets beste er vurdert. Samme regler må legges til grunn for avgjørelser både i Barneverns- og helsenemnd og i et nytt klageorgan. Avgjørelser fra Barneverns- og helsenemnd har stor inngripen i et barns og en families liv. En lett tilgjengelig hjemmeside på nett vil både ivareta hensynet til barnets beste, bidra til å styrke barnevernets omdømme og være en god informasjonskilde for barn, foreldre og offentligheten.